

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului declarat de Anatolie Manole,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Adrian Carastoian împotriva lui Anatolie Manole cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată cu titlul de asistență juridică suportate în procesul civil și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 24 aprilie 2024 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul, prin care s-a restituit apelul declarat de Anatolie Manole împotriva hotărârii din 05 februarie 2024 a Judecătoriei Cahul, sediul Central,

(Dosarul nr. 2r-262/24

PIGD Nr.2-23170873-01-2r-07062024)

Restituirea cererii de apel. Apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea de nu dat curs a cererii de apel emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. I. Gorlenco)
Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Movilă, S. Pilipenco, E. Dvurecenshii)

15 noiembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, recursul declarat de Anatolie Manole,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi, *judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 30 noiembrie 2023, Adrian Carastoian a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Anatolie Manole, cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată cu titlul de asistență juridică suportate în procesul civil și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. Prin hotărârea din 05 februarie 2024 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, a fost admisă acțiunea depusă de Adrian Carastoian. S-a încasat de la Anatolie Manole în beneficiul lui Adrian Carastoian cheltuielilor de judecată cu titlul de asistență juridică suportate în procesul civil în mărime de 2 000 lei, cheltuielile de judecată cu titlul de asistență juridică suportate în procesul civil cu nr. 2-2288/2023, în mărime de 2 000 lei. A fost respinsă solicitarea reprezentantului pârâtului Anatolie Manole, avocatul Constantin Ceceli, cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată cu titlul de asistență juridică, acordată în procesul civil, ca fiind neîntemeiată.

3. La 05 martie 2024, Anatolie Manole a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 05 februarie 2024 a Judecătoriei Cahul, sediul Central.

4. Prin încheierea din 27 martie 2024 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul, nu s-a dat curs apelului declarat de Anatolie Manole împotriva hotărârii din 05 februarie 2024 a Judecătoriei Cahul, sediul Central și s-a acordat apelantului termen de 20 zile, din momentul recepționării încheierii, pentru depunerea unei cereri de apel motivate, precum și prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 200 de lei.

5. Prin încheierea din 24 aprilie 2024 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul a fost restituit apelul declarat de Anatolie Manole împotriva hotărârii din 05 februarie 2024 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, din motiv că apelantul nu a îndeplinit indicațiile instanței de apel din încheierea din 27 martie 2024.

6. La 30 mai 2024, Anatolie Manole a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 24 aprilie 2024 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul,

solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu transmiterea cauzei instanței de apel.

7. În argumentarea recursului s-a invocat că potrivit încheierii din 27 martie 2024 a Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul, nu s-a dat curs apelului declarat împotriva hotărârii din 05 februarie 2024 a Judecătoria Cahul, sediul Central, instanța de apel i-a acordat termen de 20 zile de la recepționarea încheierii pentru depunerea apelului motivat și dovada achitării taxei de stat.

8. A notat că Colegiul judiciar al Curtea de Apel Cahul restituind apelul a conchis că termenul oferit de către instanța de apel pentru lichidarea neajunsurilor a expirat, iar apelantul în acest termen nu a înlăturat neajunsurile indicate în încheierea instanței. A opinat că această concluzie a instanței de apel este eronată, întrucât la 17 aprilie 2024, prin intermediul poștei în adresa Curții de Apel Cahul a expediat apelul motivat întocmit în limba de stat, într-un număr egal cu participanți la proces, cu mențiunea anexării taxei de stat în original.

9. A indicat că taxa de stat a fost achitată, însă nu a anexat originalul dovezii de achitare a taxei de stat la cererea de apel, motiv pentru care a anexat originalul dovezii de achitare a taxei de stat la depunerea cererii de recurs, cu solicitarea de a fi repus în termenul de prezentare a acesteia.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

10. Art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.”

11. Art. 425 din Codul de procedură civilă:

„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

12. Art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.”

13. Art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină încheierea.”

14. Art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Sanțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de

neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.”

15. Art. 16 din Codul de procedură civilă:

„Neexecutarea nemotivată a actelor judecătorești, dispozițiilor, cererilor, delegațiilor, citațiilor, altor adresări legale, precum și lipsa de considerație față de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod și în alte legi.”

16. Art. 100 alin. (1), (1¹) din Codul de procedură civilă:

„Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară. Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sunt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.”

17. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

18. Art. 111 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„Actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.”

19. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

20. Art. 83 alin. (3) din Codul de procedură civilă stipulează că:

„Se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată, cererea reconvențională, cererea de intervenție principală, cererea vizând cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor

arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești, precum și alte cereri prevăzute la pct. 1 din anexa nr. 1 la Legea taxei de stat nr. 213/2023.”

21. Art. 84 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă:

„Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, pentru intentarea unui proces judiciar civil sau de contencios administrativ atât în primă instanță, cât și în căile de atac, în temeiul legii. Cuantumul taxei de timbru este determinat în mărime fixă conform Legii taxei de stat nr.213/2023.”

Art. 2 alin. (1) și art. 3 lit. a) din Legea taxei de stat nr. 213/2023:

„Taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice și juridice pentru intentarea unui proces judiciar civil, de contencios administrativ, precum și pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale atât în primă instanță, cât și în căile de atac. Se impune taxă de stat pentru cererile de chemare în judecată, cererile reconvenționale, cererile de intervenție principală, cererile de apel, cererile de recurs și alte cereri prevăzute în anexa nr. 1, cererile de contestare a actelor și acțiunilor executorului judecătoresc, precum și pentru cererile de eliberare de către instanța de judecată a copiilor (duplicatelor) de pe documente, conform anexei nr. 1.”

22. Modul de achitare a taxei de stat este reglementat la art. 6 din Legea taxei de stat nr. 213/2023, care la alin. (3) și (9) stipulează că:

„Taxa de stat pentru cererile de chemare în judecată, cererile reconvenționale, cererile de intervenție principală, cererile de apel, cererile de recurs și pentru celelalte cereri prevăzute în anexa nr. 1 se achită la depunerea lor, iar pentru eliberarea repetată a copiilor (duplicatelor) de pe fiecare act judecătoresc de dispoziție, a copiilor de pe alte documente din dosar, eliberate de instanța de judecată la solicitarea părților sau a altor persoane participante la proces – la primirea lor. Dovada achitării taxei de stat se face prin originalul chitanței sau notei de plată, certificat de instituția financiară care a efectuat operațiunea, cu menționarea destinației plății, sau prin chitanța care confirmă achitarea taxei de stat prin Serviciul guvernamental de plăți electronice (MPay).”

23. Art. 364 alin. (1) și 365 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă:

„Cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.” 4,„... în cererea de apel se indică inter alia motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.”

24. Art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat și/sau a taxei de timbru, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.”

25. Art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1)...”

26. Art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.”

27. Art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

28. Completul de judecată atestă că încheierea contestată a fost emisă la 24 aprilie 2024 și expediată recurentului prin intermediul poștei, la 15 mai 2024 (f.d.83). Prin urmare, recursul declarat la 30 mai 2024, se consideră depus cu respectarea termenului de declarare a recursului (f.d.86-87).

29. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu poate accepta argumentele recurentului, precum că încheierea din 24 aprilie 2024 a instanței de apel, prin care nu i s-a dat curs cererii de apel este emisă cu încălcarea normelor de drept procedural.

30. La capitolul dat, Completul de Judecată al Curții Supreme de Justiție nu poate accepta ca viabil argumentul din recurs, întrucât prin încheierea din 27 martie 2024 a Curții de Apel Cahul, nu s-a dat curs apelului declarat de Anatolie Manole împotriva hotărârii din 05 februarie 2024 a Judecătoriei Cahul, sediul Central și s-a acordat apelantului termen de 20 zile, din momentul recepționării încheierii, pentru depunerea unei cereri de apel motivate, precum și prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat.

31. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că termenul acordat de instanța de apel întru înlăturarea neajunsurilor ce au servit temei pentru a nu da curs cererii de apel este unul imperativ și peremptoriu, recurentului revenindu-i obligația pozitivă de a se conforma întocmai dispozițiilor instanței de apel și a lichida aceste neajunsuri, în caz contrar, intervenind uno ictu, cu titlu de sancțiune procedurală restituirea apelului în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

32. La caz, însă, apelantul Anatolie Manole, nu s-a conformat obligațiilor impuse de lege și de Curtea de Apel Cahul prin încheierea din 27 martie 2024, și nu a prezentat instanței dovada de plată a taxei de stat.

33. Astfel, se constată că, în condițiile speței, apelantul nu a înlăturat neajunsurile la declararea apelului împotriva hotărârii din 05 februarie 2024 a Judecătorei Cahul, sediul Central, în interiorul termenului acordat de Curții de Apel Cahul prin 27 martie 2024.

34. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanța de apel just și temeinic a restituit cererea de apel.

35. Instanța de recurs notează că, apelantul Anatolie Manole, fiind interesați în soarta soluționării prezentului litigiu, urmau să întreprindă măsurile necesare de a proteja dreptul lor de acces la instanță, prin executarea încheierii din 27 martie 2024 a Curții de Apel Cahul, cu prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în interiorul termenului-limită acordat de instanța de apel pentru lichidarea neajunsurilor la depunerea cererii de apel.

36. Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza van Harn vs. Germania, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza SA Universul vs. Republica Moldova, hotărâre din 10 iulie 2012).

37. Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

38. În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom, hotărârea din 10 iulie 1998).

39. Conjunctura relevată profilează faptul că apelantul Anatolie Manole nu a dat dovadă de diligență și interes suficient la utilizarea căilor procedurale de atac a hotărârii judecătorești.

40. În baza celor constatate, Completul de judecată notează că există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit în situația în care nu a fost efectuată înlăturarea neajunsurilor stabilite în termenul acordat, iar soluția instanței de restituire a apelului nu

poate fi privită, în principiu, ca o restricție asupra dreptului de acces la un tribunal.

41. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or, argumentele și probele invocate în susținerea cererii de recurs sunt contrare circumstanțelor cauzei, legislației procesuale și lipsite de relevanță.

42. În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Respinge recursul declarat de Anatolie Manole, împotriva încheierii din 24 aprilie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi